

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Asteljoki, S.; Mattila, L. & Tamminen, K. 2019. Puhutaan seksuaalioikeuksista – video maahanmuuttajille. Teoksessa A. Puodinketo-Wahlsten & R. Laaksonen-Heikkilä. (toim.) Terveys ja hyvinvointi maahanmuuttajien kotoutumisen edistämässä – MARJAT-hankkeen satoa. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 260. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 63 - 66.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167354.pdf>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Asteljoki, S.; Mattila, L. & Tamminen, K. 2019. Puhutaan seksuaalioikeuksista – video maahanmuuttajille a. In A. Puodinketo-Wahlsten & R. Laaksonen-Heikkilä. (eds.) Terveys ja hyvinvointi maahanmuuttajien kotoutumisen edistämässä – MARJAT-hankkeen satoa. Reports from Turku University of Applied Sciences 260. Turku: Turku University of Applied Sciences, 63 - 66.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167354.pdf>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

4.3 Puhutaan seksuaalioikeuksista – video maahanmuuttajille

Livia Mattila
terveydenhoitaja (AMK)

Kaisu Tamminen
terveydenhoitaja (AMK)

Sari Asteljoki
Lehtori, Turun ammattikorkeakoulu

Maailman seksuaaliterveyspäivää 4.9. on vietetty ympäri maailmaa vuodesta 2010 lähtien. Toimijoita on jo 35 maassa, ja päivän kunniaksi järjestetään erilaisia tapahtumia ja työpajoja. Seksuaaliterveys nivoutuu tiukasti yhteen seksuaalioikeuksien kanssa. Minkälainen minä saan olla? Miten voin toteuttaa itseäni turvallisesti? Mistä asioista saan itse päättää? Suomalainen tyttö ja nainen voivat vastata näihin kysymyksiin varsin eri tavalla verrattuna kanssasisariin esimerkiksi Somaliassa – se kertoo seksuaalioikeuksien toteutumisesta karua kieltä. Seksuaalioikeudet ovat jokaisen ihmisoikeus. Tarvitsemme ja olemme oikeutettuja saamaan aiheesta asiallista tietoa, mutta erityisesti tätä tietoa tarvitsevat maahanmuuttajat.

Syksyllä 2017 toteutettiin seksuaaliterveysneuvontaa maahanmuuttajanaيسille. Neuvonta toteutettiin osana MARJAT-hanketta (Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen terveyden ja hyvinvoinnin keinoin). Työn tarkoitus oli kuvata maahanmuuttajanaisten seksuaali- ja lisääntymisterveyttä sekä tavoitteena antaa maahanmuuttajanaيسille tietoa seksuaali- ja lisääntymisterveyden valituista neljästä aiheesta: ehkäisymenetelmät, seksuaalisuuden portaat, naisten seksuaalioikeudet Suomessa sekä yleisimpien naisten syöpien ennaltaehkäisy käyttäen esimerkkeinä syöpäseulontoja sekä rintojen omatarkkailua.

Neuvontatapahtuma toteutui maahanmuuttajanaisten kohtaamispaikassa. Neljä pienryhmää toteutettiin edellä mainittujen aiheiden mukaisesti.

SEKSUAALIOIKEUDET

1. OIKEUS OMAAN SEKSUAALISUUTEEN

2. OIKEUS TIEToon SEKSUAALISUUDESTA

3. OIKEUS SUOJELLA ITSEÄÄN JA TULLA SUOJELLUKSI

4. OIKEUS SEKSUAALITERVEYSPALVELUIHIN

5. OIKEUS TASA-ARVOON JA SYRJIMÄTTÖMYYTEEN

6. OIKEUS YKSITYISYYTEEN

7. OIKEUS VAIKUTTAA

Kuvio 1.
Seksuaalioikeudet.

Pienryhmät olivat toimintapisteitä, joissa kutakin aihetta käsiteltiin esimerkkien, materiaalien ja havainnollistamisen kautta. Neuvontatapahtumaan osallistuneet maahanmuuttajanaiset pitivät tapahtumaa mielenkiintoisena ja opettavaisena.

Kirjallisuuden mukaan seksuaalisuudesta ja seksuaalioikeuksista puhuminen maahanmuuttajille on haasteellista ja vaikeaa. Neuvontapäivän jälkeen voi todeta, että asiakkaat keskustelivat avoimesti ja innokkaasti. Neuvontapäivän kokemuksen mukaan maahanmuuttajanaiset ovat kiinnostuneita seksuaalioikeuksista, niiden sisällöstä ja toteutumisesta, mutta aihe on tärkeä myös miehille. Tapahtumaan osallistuneet naiset kertoivat, että maahanmuuttajien aloitteesta aihe harvemmin nousee puheeksi vastaanotolla. Terveystoimittajien tehtävänä on tuoda seksuaalisuuteen liittyviä asioita keskusteluun vastaanottojemme yhteydessä. Näin voi opettaa asiakkailla, että terveydenhoitajien kanssa voi keskustella kaikista terveyden osa-alueista ja seksuaalisuus on aihe siinä missä muutkin.

Neuvontatapahtumassa eniten mielenkiintoa herättänyt aihe oli seksuaalioikeudet, joten suunniteltiin maahanmuuttajille suunnattu video. Siinä pyrittiin mahdollisimman yksinkertaisesti ja visuaalisesti käymään läpi seksuaalioikeudet. Maahanmuuttajien kohdalla erityisesti sukupuolten välisestä tasa-arvosta, lainsäädännöstä sekä naisten ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksista on syytä puhua. Seksuaaliterveyskasvatus tulee tehdä kulttuurisensitiivisesti ja mielellään asiakkaan omalla äidinkielellä. Tähän haasteeseen pyrittiin vastaamaan videon avulla. Video toistuu samanlaisena peräjälkeen neljällä eri kielellä; suomeksi, venäjäksi, arabiaksi ja somaliksi. Nämä kielet valittiin siksi, että Suomessa vuonna 2016–2017 venäjä, arabia ja somali olivat neljän puhutuimman kielen joukossa Suomen virallisten kielten jälkeen. Viro oli tilaston toisena, mutta se jätettiin työstä pois kielen ja kulttuurin samankaltaisuuden vuoksi. Videon loppuun listattiin muutamia nettisivuja, joista löytää halutessaan lisätietoa suomeksi. Viime aikoina enenevässä määrin on ammattilaisten keskuudessa pohdittu tyttöjen ja naisten ympärileikkauksien puheeksi ottoa. Tätäkin herkkää aihetta voisi lähestyä seksuaalioikeuksien kautta.

Video on otettu käyttöön Sateenkaari Koton Opetuskodissa, joka järjestää kielen ja kulttuurin opetusta maahanmuuttajalaisille Turussa ja Kaarinassa sekä VIGOR-hankkeessa, joka edistää ulkomaalaistaustaisten seksuaaliterveyttä pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Kajaanissa. Video esiteltiin Turussa seksuaalineuvojien, -kasvattajien ja -terapeuttien verkoston kokoontumisessa. Video sai kiitosta selkeästä ja rauhallisesta esitystavasta sekä hyvästä sisällöstä.

On selvää, ettei jokaisen vastaanoton yhteydessä ehditä käsittelemään seksuaalioikeuksia yksityiskohtaisesti, mutta pieniä tiedon jyväsä voi tiputella joka käynnin yhteydessä. Nämä jyvät jäävät itämään asiakkaiden mieliin, jolloin aiheeseen palaaminen käy helpommin – jossain kohtaa jopa asiakkaan omasta aloitteesta. Jokaista terveydenhuollon parissa työskentelevää tulee rohkaista avaamaan keskustelua ennakkoluulottomasti ja rohkeasti. Toivottavasti video voi toimia tärkeässä työssäsi yhtenä hyvänä työkaluna!

Lähteet

Hivpoint 2018. Medialle. Hyvää maailman seksuaaliterveyspäivää! Viitattu 8.9.2018. <https://hivpoint.fi/hyvaa-maailman-seksuaaliterveyspaivaa/>

Marinica, S.; Mattila, L.; Siivola S. & Tamminen K. 2017.

Seksuaaliterveysneuvontaa maahanmuuttajaisille. Opinnäytetyö.
Terveystoimijankoulutus.

Turku: Turun Ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017121821757>
THL 2018. Seksuaalioikeudet Suomessa. Viitattu 18.9.2018. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/maahanmuuttajien-terveys-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajien-seksuaali-ja-lisaantymisterveys/seksuaalioikeudet-suomessa>

Tilastokeskus 2018. Väestörakenne 31.12.2017. Viitattu 18.9.2018. http://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

Video 2018 Seksuaalioikeudet eri kielillä saatavilla Youtubessa sekä MARJAT – maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen terveyden ja hyvinvoinnin keinoin -hankkeen sivuilla www.turkuamk.fi/marjat